

Kultursjefens tale på åpningen av båtoverfarten over Grøna

Gratulerer med dagen og med båtoverfart her hvor Pilegrimsleden krysser Grøna.

For å trekke de litt lengre linjene tilbake i tid når det gjelder Pilegrimsleden, så kan vi gå helt tilbake til året 1030 og kong Olav Haraldson. Slaget på Stiklestad regnes som innføringen av kristendommen i Norge. Der ble kongen drept, og etter sin død ble Olav opphøyet til helgen. Olav den Helliges grav var i Nidaros, og dermed begynte en enestående pilegrimsvandring mot Nidaros i Trondheim.

De kom fra hele Norge, men tusenvis kom også fra Europa. Mye tyder på at mange kom over Hammarø i Väneren ved Karlstad, vandret nordover Klarälvdalen og inn i Trysil og Lutnes. Dalby kirke i Torsby kommune var et knutepunkt. Det er funnet papirer som foreller om 30 000 pilegrimer som vandret nordover bare på ett år! Kan dere forestille dere at tusenvis av pilegrimer krysset grensen her ved Lutnes og fulgte elva og dalen oppover mot Trondheim for over 1000 år siden? Da var det ikke mye folk eller bebyggelse herover. Men pilegrimene måtte også passere Grøna og vadet antakelig over.

Så, etter at det hadde foregått pilegrimsvandring i 500 år, kom reformasjonen til Norge i 1537, og da ble pilegrimsvandring forbudt. I Sør-Europa fortsatte pilegrimsvandringene som tidligere mot Jerusalem, Roma og Santiago de Compostella, mens de gradvis forsvant i Norge. Men så i begynnelsen av 1900-tallet startet interessen for pilegrimsvandring i Norge på ny mot Nidaros og St. Olavs grav. I dag er det mange leder i hele landet, men Gudbrandsdalsleden ble først valgt som hovedled.

På 1990-tallet ble det startet et pilegrimsledarbeid i Trysil sammen med Rendalen, Tynset, Tolga og Os. Det var et stort registreringsarbeid og ikke minst tilrettelegging av mange kilometer med sti. Etter hvert ble Midtre Gauldal, Melhus og Trondheim også involvert, og i år 2000 ble Østerdalsleden en godkjent pilegrimsled med 400 km kontinuerlig sti fra Lutnes til Nidarosdomen i Trondheim. Østerdalsleden er en vakker villmarksled som går gjennom mye urørt natur, i dype skoger, gjennom grønne elvedaler og store fjellvidder på vei nordover. Man kommer innom et og annet tettsted, men stort sett går man i stillheten.

Her i Trysil har det vært arbeidet jevnt og trutt med Pilegrimsleden siden åpningen i år 2000, og det hadde ikke gått uten hjelp fra frivillige. De siste årene har jeg som kultursjef hatt den spennende rollen med å koordinere arbeidet med Pilegrimsleden, og jeg må få hedre alle de dyktige frivillige som er med og merker og rydder og vandrer stien. Ekstra takk til Une Holt som tok initiativ til å registrere foreningen Trysil Pilegrimsforum i Brønnøysundregistrene slik at det kunne søkes om penger, og hun har stått i bresjen for dette prosjektet som har blitt realisert.

Som Une nevnte har det vært et langvarig arbeid for å finne løsninger på overfart over Grøna. Jeg vet at det har vært befaringer fra kommunen her som vurderte muligheter for bru. Kari Odden og jeg var med den gangen, og vi funderte fælt på hvordan dette kunne la seg gjennomføre. Bruprosjekt ble dessverre for omfattende. Men da er det bra med folk som tenker løsningsorientert. Båtoverfart ble en veldig bra løsning, og vi håper at det kommer mange pilegrimer og vandrere som tar seg over her i båten i sommersesongen.

Jeg vil takke alle de involverte: Une i spissen, Yngvild, Ingrid, Ola, Trond, Per Anders, Kristoffer. Og Snorre som har donert båten!

Tusen takk for jobben dere har gjort, og gratulerer med resultatet! Nå skal vi klippe snora og feire med mer musikk, kake og testing av båt.

Anne N. Sætre, 21. juni 2024